І чужому
научайтесь,
Свого не
цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIX. No. 193. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 18-го ЖОВТНЯ 1972 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 18, 1972 Ч. 193. VOL. LXXIX.

— КОРОТКІ ВІСТКИ —

Вівторок, 17-го жовтня 1972

У НЮ ЙОРКУ НА БРОНКСІ БОМБА-ЛИСТ поранила службовця, коли він взяв того „листа" до рук. Поліція встановила, що коверта була подібна до листів, що їх раніше розсилали арабські терористи переважно до жидівських діячів у різних країнах світу. Листа-бомбу вислано з Маляйзії на адресу колишнього працівника жидівської організації Гадассаг. Поштар поранений в руку.

БАГАТО ЖИДІВСЬКИХ БИЗНЕСМЕНІВ виступають проти посиленої торгівлі з Совєтським Союзом. Вони очікують від Уряду президента Р. Ніксона певного „натиску" на Москву, щоб вона скасувала великі оплати, чи „подушне" за право еміґрувати з СССР жидам. Очевидно, оплати стосуються не лише жидів, а й громадян СССР інших національностей. Сенатор Джекоб Джевітс сказав, що коли б він був бизнесменом, то не шукав би комерційних зв'язків „із Росією", доки вона не припинила б тієї практики, себто торгівлі живим товаром-людьми.

З ЧІКАҐО ІНФОРМУЮТЬ, що поліція заарештувала вісім неґрів, переважно колишніх вояків у В'єтнамі, які були викинені з армії. Та група зорганізувалась у нелеґальний військовий клан „Ди Мау Мау". Усіх їх обвинувачено у вбивстві 9 осіб, у тому 7-ми із двох родин, при чому, вбивства мали статися на расовому тлі. Декілька із арештованих були колись студентами Милколм Університету в Чикаґо.

У БРАЗИЛІЇ ЧЕРЕЗ ПОГАНУ ПОГОДУ дуже терпить сільське господарство. Великих збитків через безнастанні дощі, часом із градом, зазнали кавові плянтації, які потерпіли й зимою від приморозків.

АМЕРИКАНСЬКІ АСТРОНАВТИ З „АПОЛЛО-17", які ще цього року мають полетіти на Місяць і осісти на його поверхні, хочуть перевірити, чи в глибу Місяця є вода. Для цього вони візьмуть у ракету різні прилади, а також гілки верби, яка здатна пускати корінці там, де тільки відчує під землею трохи вологи.

БІЛЯ НЮ ОРЛІНСУ ТРІСНУЛА РУРА, якою перепомповують нафту, і у воду вилилося яких 8 000 барил нафти. Спеціяльні судна - вакууми стараються втягти її в баки, щоб не забруднювала поверхні океану.

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР ВІЛЛІЯМ РОДЖЕРС ПРИЗНАВ, що будинки дипломатичних місій у столиці Північного В'єтнаму — Франції, Альжиру й Індії були дійсно пошкоджені незумисне бомбою з американського літака. Роджерс запевнив, що американське летунство, продовжуючи далі налети проти Північного В'єтнаму, вживатиме всіх засобів обережности, щоб не повторився такий неприємний випадок.

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР ВІЛЛІЯМ РОДЖЕРС ПЕРЕВІВ в останніх трьох тижнях конференції з репрезентантами 77-ох країн світу, здебільша міністрами закордонних справ, з кожним зокрема. Окремо мав „діловий обід" з віце - прем'єром Комуністичного Китаю. Все це відбувалось в готелі Валдорф Асторії в Ню Йорку. Його дві наради з єгипетським міністром закордонних справ Гассаном ель-Зайятом не поправили шансів ізраїльсько-арабського замирення. Міністра закордонних справ Лівії, яка сприяє арабським терористам, він переконував, що арабський терор шкодить, а не помагає арабській справі.

ЗСА І КОМУНІСТИЧНИЙ КИТАЙ ОДНОСТАЙНО ЗАЯВИЛИСЯ проти совєтської пропозиції на скликання світової конференції роззброєння. Вони твердять, що це тільки совєтський пропаґандивний маневр, бо конференція 136-ох держав світу не може дати ніяких реальних вислідів, якщо перед тим великодержави, особливо СССР і ЗСА, не погодяться щодо дійсного роззброєння. ЗСА воліють, щоб такі наради відбувались на 25-тичленній конференції роззброєння у Женеві.

ПАРИЖ СТАНЕ СТОЛИЦЕЮ поширеної Европейської Економічної Спільноти. Тепер у Брюсселі є її адміністраційна централя, у Люксембурґу є осідок Стально-вугільної промисловости та в Страсбурґу осідок „европейського парляменту". Франція запропонувала ЕЕСпільноті 1.500 акрів, де дотепер садили капусту й салату, на терен, де побудують ряд великих будинків для ЕЕСпільноти, зараз на передмісті Парижу.

Відбудеться двотижнева виставка творів Клима Трохименка в Ню Йорку

Мистець Клим Трохименко

Ню Йорк. — Вже 15-та з черги індивідуальна образотворча виставка мистця старшого покоління маестра Клима Трохименка відкривається в залях Українського Інституту Америки при 5-ій евню в Ню Йорку цієї неділі, 22 жовтня, і триватиме до 5 листопада. Виставку можна буде відвідувати кожного дня від 2 г. до 6 г. вечора, крім понеділка. Мистець Клим Трохименко, уроженець Наддніпрянщини, живе у Філядельфії, є членом ОМУАмерики та німецького Мюнхенського Професійного Товариства Малярів, до якого було запрошено українського мистця після виставки його творів у Мюнхені в 1970 році. Колишній професор Академії Мистецтв у Кракові Лев Ґец писав про К. Трохименка, що „він належить до тих цінних малярів, які ідуть своїм надхненним шляхом", підкреслюючи його „талант, вразливість кольорів і сміливий мазок пензля" у статті в „Шляху Перемоги" з 7 лютого 1970 р. а в „Гомоні України" з 20 лютого ц. р. після виставки картин Клима Трохименка в Торонті Б. С. писав, що мистець „про світ розказує, не копіюючи його, бо він не реаліст". Клим Трохименко є автором понад 3 000 картин, про його творчість позитивно відгукувалися С. Гординський, д-р Б. Стебельський, В. Ласовський та ін. На цій виставці в Ню Йорку буде показано 85 картин, всі олії різного розміру, чимало з них на українську тематику.

ПРЕЗИДЕНТ НІКСОН ОБСТОЮЄ СВОЄ СТАНОВИЩЕ В СПРАВІ В'ЄТНАМУ, КРИТИКУЄ КРИТИКІВ

Вашинґтон. — Президент Ричард Ніксон заявив тут у понеділок, 16-го жовтня, що його рішення замінувати північно-в'єтнамські порти та почати бомбардування шляхів постачання в Північному В'єтнамі належало до найтрудніших від часу, як він став президентом ЗСА і дорікав „так званій опінії лідерів країни", що його в цьому не підтримали. Президент промовляв без підготови, з'явившись несподівано на конференції Крайової Ліґи Американських Воєннополонених і Пропавших в Південній Азії з участю яких 1,000 осіб. Він твердив, що його рішення в справі замінування портів та бомбардування шляхів постачання у Північному В'єтнамі в травні цього року було винесене в тому часі, як комуністи почали масовий наступ і він не бачив іншої можливости для відвернення „видовища поразки" саме на передодні його відвідин у Москві. „Ми стояли в обличчі видовища поразки і я мав до вибору: прийняти поразку і їхати до Москви з капелюхом в руці, або цю поразку відвернути. І я рішив" — говорив Президент, якому приявні влаштували овацію. Він також заявив, що доля полонених у В'єтнамі не буде залишена на „добру волю ворога" та що дезертири „заплатять ціну за свій вибір". Твердження президента Ніксона були відповіддю на заяву в справі американської політики у В'єтнамі, яку минулого вівтірка склав його демократичний опонент в цьогорічних президентських виборах сенатор Джордж МекҐоверн, обіцяючи, на випадок його вибору на президента, післати свого заступника Сарджента Шрайвера до Ганою для „приспішення заходів в справі повороту полонених", як також обіцяючи амнестію для дезертирів.

Демократи і республіканці взаємно обвинувачують себе за тактику у виборчій кампанії

Вашинґтон. — В останніх днях більшого розголосу набрали в теперішній передвиборчій кампанії обвинувачення демократів, що найближчі співробітники президента Ніксона були заанґажовані в тому, щоб „плутати" (дісрапт) Демократичну виборчу кампанію та саботувати її. Сам сенатор МекҐоверн, демократичний кандидат на президента, у своєму виступі в Лос Анджелесі в понеділок 16-го жовтня твердив, що Адміністрація Ніксона заанґажувала більше людей для саботування Демократичної виборчої кампанії, ніж для плянування повернення господарства на мирну стопу. З республіканського боку відповіли на ці обвинувачення пресовий секретар Білого Дому Роналд Зіґлер та голова кампанії за перевибір президента Ніксона Кларк МекҐреґор. Вони назвали ці обвинувачення „чутками" й „інсинуаціями", але фактично їх ані не потвердили, ані не заперечили. Раніше з республіканського боку були тільки твердження, що перешкода у виборчій кампанії суперників належить так само до американських традицій, як і сама виборча кампанія.

Сенат проголосував за значне зменшення закордонної допомоги

Вашинґтон. — Стараючись закінчити всі справи 92-го Конґресу, Сенат виніс рішення у важливій справі допомоги для закордону. Минулої суботи 14 жовтня Палата Репрезентантів схвалила на допомогу закордонові 4 більйони долярів, але Сенат урізав цю суму на 515.4 мільйона долярів, схваливши при тому резолюцію, яка дозволяє продовжувати дальші видатки до 28 лютого наступного року. Це доповнення було запропоноване сенатором Даніелем К. Айнує з Гаваїв і схвалене Комісією, а потім і Сенатом шляхом голосування. Керівник Сенатської Комісії закордонних справ Вілліям Фулбрайт попередив, що коли б цей законопроєкт повернувся знову до Сенату з Конференції, складеної з членів Палати Репрезентантів і Сенату, із значно збільшеною сумою понад 3.4 більйона долярів, то він, Фулбрайт, буде „робити все можливе, щоб не допустити до його схвалення". Суперечка в Сенаті виникла на тому ґрунті, що покищо немає закону про продовження воєнної допомоги для закордону. За раніше винесеною резолюцією, уряд надавав таку допомогу від 1 липня у висоті 2.9 більйона долярів на рік, але цей закон вигас минулої суботи. Президент Ричард Ніксон має на цей рік для закордонної допомоги суму в 5.1 більйона долярів, а минулого року мав уповноваження видати лише 3.1 більйона долярів на такі потреби. Палата Репрезентантів порекомендувала тепер призначити на закордонну допомогу 4 більйони долярів,

Новий шеф штабу Армії відлетів до Сайґону для розгляду тамошньої ситуації

Вашинґтон. — В кілька годин після того, як заприсяжено нового шефа штабу Армії, генерала Крейтона Абрамся, він дістав доручення полетіти до столиці Південного В'єтнаму Сайґону, щоб перевірити тамошню воєнну ситуацію. Перед своїм відлетом генерал Абрамс, який тільки чотири місяці тому перестав бути головним командиром американських військ у В'єтнамі, був на нараді у президента Ніксона у товаристві секретаря оборони Мелвіна Лерда. Вислання генерала Абрамса до Південного В'єтнаму прийшло цілком несподівано, бо він заповів був свою подорож до Західньої Німеччини, щоб перевірити мораль тамошнього американського війська. Загально вважають, що місія генерала Абрамса у Південному В'єтнамі, який знаменито ознайомлений з тамошнім тереном і відносинами, стоїть у безпосередньому зв'язку з останніми переговорами Генрі Кіссінджера з в'єтнамськими комуністами у Парижі. За твердженням преси, генерал Абрамс складе звіт президентові Ніксонові про ситуацію у Південному В'єтнамі у випадку проголошення там воєнного перемир'я. Тим часом у Сайґоні відбулася 8-годинна конференція південно-в'єтнамського президента Нгуєна Вана Тіє з головою делеґації Південного В'єтнаму на Паризькій конференції про В'єтнам Траном Ван Лямом і амбасадором у Вашинґтоні Траном Кім Фуонґом, що їх президент Тіє спеціяльно викликав до Сайґону.

ЗСА запротестували проти обмежування свободи рухів кореспондентів в СССР

Вашинґтон. — Американський Уряд двічі запротестував у минулому тижні проти шикан, стосованих совєтськими властями супроти американських пресових кореспондентів в СССР. Спершу протест Державного Департаменту передано пресовому радникові в совєтській амбасаді у Москві Александрові Євстафієву, опісля асистент державного секретаря Волтер Стессель заклав усний протест перед совєтським амбасадором Анатолієм Добриніним, заповівши відплатні заходи проти совєтських журналістів в Америці. Американський протест стосувався заборони совєтськими властями американським журналістам товаришити в подорожі по СССР Расселові Трейнові, який перебував там на переговорах про спільне поборювання занечищення довкілля. Совєти заборонили були також Мюррасвї Зіґерові, кореспондентові „Лос Анджелес Таймсу", поїхати до Тбілісу, де виступав нюйоркський балет.. Совєти забороняють закордонним кореспондентам виїздити з Москви далі, як 25 миль. Таку саму методу застосовано до совєтських кореспондентів у Вашинґтоні й Ню Йорку. Відплачуючись Совєтам, американські власті відмовили совєтському кореспондентові у Ню Йорку, коли той хотів недавно поїхати до Чикаґо.

У 1973 році СССР спустить на воду свій перший літаконосець

Вашинґтон. — На думку американських військових знавців і дослідників, Совєтський Союз закінчує будову свого першого літаконосця і мав би спустити його на воду в 1973-му році. У Миколаєві, в Україні, у велетенських доках будується корабель водотонажністю в яких 30 000 - 35 000 тонн. Припускають, що це й буде перший совєтський літаконосець, бо його верх чи дах є довжиною в понад 800 стіп, що потрібне для злету й осідання джетових літаків. Раніше знавці припускали, що це будується якийсь великий танкер, щоб ним возити нафту. Однак, різні інші особливості конструкції того корабля вказують на його військове призначення. Один із старшин у Пентаґоні сказав, що він вже не має сумніву щодо призначення будованого корабля-велетня та що він сподівається його спуску на воду в 1973 році, а його повної оперативности через які півтора роки. Крім того, совєтська військова фльота розпочала випробування з джетовими літаками, які можуть підійматися в повітря дуже круто, майже не потребуючи розбігової доріжки. Раніше такі спроби провадились лише з рамени совєтських повітряних сил, але не морських. Американські фахівці припускають, що СССР хоче використати — вперше у воєнно-морському ділі — такі джетові літаки на літаконосці, які взагалі не потребуватимуть складного пристрою катапульти, що допомагає їм злетіти в повітря з даху літаконосця. Для цього й провадяться посилені спроби з літаками, які підіймаються „з хвоста", майже вертикально в повітря.

ВИСТУПЛЯТЬ В ПРОГРАМІ „ГОМОНУ УКРАЇНИ" З НАГОДИ 100-РІЧЧЯ КОЛЕҐІЇ СВ. ПЕТРА

Джерзі Ситі. — Як уже інформовано, цієї суботи і неділі, 21 і 22-го жовтня, тут відбудуться справжні „українські дні", що ними українці, старанням Українського Народного Союзу, візьмуть участь у програмі відзначування 100-річчя Колеґії св. Петра в цьому надгудсонському місті, в якому 79 років тому почала появлятися „Свобода" та видвигнено ідею створення Українського Народного Союзу. У програмі цих „українських днів" є наукова конференція на тему сучасних дисидентських рухів в Україні та інших захоплених Москвою країнах Східньої Европи, що відбудеться в приміщеннях Колеґії в суботу, 21-го жовтня, о год. 10:30 перед полуднем. Модератором конференції, в якій беруть участь видатні знавці проблеми, буде д-р Константин Савчук, професор історії в цій Колеґії. Наступного дня, в неділю 22-го жовтня о год. 3-ій по полудні відбудеться в залі Ферріс Гайскул велика мистецька імпреза „Гомін України" з виступами відомих наших оперових співаків Марії Лисогір і Андрія Добрянського при фортепіяновому акомпаніяменті Романа Стецури і Дозі Сиґіди, сольові виступи піяністки проф. Дарії Каранович та скрипаля Рафаеля Венке і виступи хору парафії св. Івана Хрестителя з Нюарку під дириґентурою маестра Михайла Добоша та сольовими виступами мґра Осипа Стецури і Зиновії Бундзяк та виступ відомого танцювального ансамблю „Лиман" під проводом Романа Стеткевича. Майстром церемонії буде Аня Дидик.

Аня Дидик

Танцювальний ансамбль „Лиман" з Пассейку

Українські науковці взяли участь у конференції Т-ва Американських Електрохеміків

Маямі, Флорида. — П'ять українських науковців: Ю. Данко, Олег Єфименко, Х. Воловодюк, Ю. Мариненко та Любомир Романків взяли активну участь у 142-ій з черги конференції Т-ва Американських Електрохеміків, що відбувалася тут в днях від 8-го до 13-го жовтня. Це була друга з черги найбільша конференція в історії цього Т-ва, як мати на увазі кількість учасників та виголошених доповідей. В конференції взяло участь кругло 1 000 науковців із ЗСА, Канади, Японії, Бразилії та майже всіх країн Европи, включно з Польщею, Югославією і Чехо-Словаччиною. Під час цієї 5-денної конференції виголошено 340 доповідей на форумі сьоми симпозіюмів з окремими сесіями. Темою доповідей були переважно найновіші відкриття та досліди в ділянках застосування електрохемії в електроніці, компюторах, магнетних пристроях, у півпровідникових пристроях, у медицині, конструкції довготривалих батерій для погону автомацини, в очищуванні повітря та води і, вкінці, у вивченні процесів коррозії металів у надземних, простірних та підводних морських глибинах. Д-р Романків, як експерт в ділянці застосування електрохемії в конструюванні пристроїв для вживання їх у компюторах, мав — на запрошення Т-ва Електрохеміків — вступну доповідь на симпозіюмі про електрохемію в магнетних пристроях. Він дав загальний огляд ролі електрохемії в конструюванні магнетних „пам'ятей" та магнетних записувачів інформації. Після цієї вступної доповіді слідували інші. Д-р Л. Романків уже майже десять років працює у дослідній лябораторії відомої компанії IBM, де він є керівником дослідів застосування електрохемії в компюторах та конструюванні нових магнетних пристроїв для вживання їх як „пам'яти" і для застосування їх у магнетних записувачах.

Науково-Дослідна Комісія СКВОР відбула нараду

Нюарк (Ю. Ф.). — В неділю 15-го жовтня ,тут у приміщеннях Пластового Дому відбулися цілоденні наради членів Науково - Дослідної Комісії Світової Координаційної Виховно-Освітньої Ради СКВУ. Членами СКВОР є Шкільні Ради в країнах нашого поселення, молодечі організації та усі громадські установи, які займаються справами виховання молоді. В нарадах, якими проводив голова Комісії д-р І. Головінський а секретарював д-р Т. Самотулка, взяли участь д-р В. Нагірний, д-р В. Цимбалістий та мґр Я. Рак. Предметом нарад було устійнення пляну праці комісії на ближчу і дальшу мету, В ході дискусії устійнено відбути весною 1973 року конференцію з участю виховників молоді та педагогів. Ціллю конференції було б обговорення проєкту виховного ідеалу українця в діяспорі, який має бути г/дложений на Пленумі СКВУ осінню 1974 року. Рішено також зорганізувати наукову конференцію на Гарвардському Університеті, присвячену проблемі національної тотожности в різнонаціональному суспільстві. В науковій конференції запроєктовані секції педагогів, психологів, психіятрів, соціологів, істориків та мовознавців. З доповідями будуть запрошені також чужинецькі науковці. В плянах на дальшу мету обговорено опрацювання підручника виховної психології українською мовою для вжитку учителів та виховників ,можливості видавничої діяльности, як також створення бази для науково-дослідних праць. В пополудневих годинах відбулися наради комісії із діловим комітетом, що його очолює, як відпоручник СКВОР — мґр Я. Рак. Представники молодечих і громадських організацій передискутували предложений комісією плян діяльности та застановлялися над можливостями створення постійної бази для уможливлення праці Науково-Дослідної Комісії. Усі однозгідно ствердили, що проблема виховання нашої молоді в різнокультурнім середовищі вимагає систематичних зусиль, які повинно підтримати усе українське громадянство. Стверджено загрозливий стан серед нашої молоді, що коли оглядом загальної і технічної освіти вона здобуває університетські ступені, то під щодо загальної і технічсвітоглядових питань їхнє знання залишається в більшості на рівні початкової школи.

Відбулися Збори Відділів УНС Округи Бостону

Бостон. — Минулої суботи, 14-го жовтня вечором відбулися тут в залі Української католицької церкви у Джемейка Плейн, Масс., організаційні збори Відділів УНСоюзу округи Бостону Збори відкрила головна радна УНСоюзу д-р Анна Чопик, привітавши присутнього пароха о. Степана А. Чомка, головних урядовців УНСоюзу та союзових діячів і гостей. Д-р Чопик підчеркнула, що головною метою зборів є посилення організаційної діяльности на терені великого Бостону. Відтак попросила до слова головного касира УНСоюзу мґр. Уляну Дячук, яка з'ясувала працю УНСоюзу для добра своїх членів та цілого українського загалу, підчеркаючи великий його вклад у видання англомовних публікацій та братську діяльність. Далі вона ствердила, що можна ще більше зробити для української справи, але мусимо збільшити наші ресурси, збільшуючи число наших членів.

Слідуючи промовцем був Степан Гавриш, головний радний і асистент головного організаційного референта. Він познайомив присутніх з організаційним станом в біжучому році та з перебігом теперішньої осінньої кампанії і організаційних здобутків в Окрузі Бостону. Степан Гавриш подав деякі вказівки для праці й просив усіх включитися в акцію, щоб досягнути намічену організаційну мету.

Опісля відбулася вигравка грамот, в якій нагороджено 10 дітей грамотами в клясі П-20 із звільненням їх від плачення вкладок за перший рік.

В дискусії, яка вив'язалася опісля, брали участь о. Степан А. Чомко, Петро Мороз, інж. Кондрат Гусак, Ілля Сілінський і Володимир Гетманський. Дарія Рогач поділилася з присутніми на зборах споминами про свою участь на курсах Українознавства на Союзівці та просила батьків посилати своїх дітей на згадані курси. Збори закінчено молитвою, яку відмовив о. Степан А. Чомко.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Під прапором ренеґатства

Усунення Федора Овчаренка з посту „ідеологічного" секретаря ЦК КПУ і призначення на його місце услужливого супроти московського режиму в Україні ґльорифікатора здійснюваної там безоглядної русифікації Валентина Маланчука можна розглядати у двох аспектах: з одного боку, як дальшу ланку у започаткованій після усунення П. Шелеста із посту першого секретаря ЦК КПУ чистці всього партійного апарату в УССР і з другого — як прояв дальшого затискування русифікаційної й екстермінаційної політики московського режиму.

І Петро Шелест і його прибічник, висунутий ним же на пост секретаря ЦК КПУ Федір Овчаренко, були вичищені із своїх становищ внаслідок їхніх не надто ефективних досягнень у поборюванні не так українського „буржуазного націоналізму", як національних настроїв, особливо ж серед молоді в Українській ССР. І Петро Шелест, і Федір Овчаренко, як і його попередник на пості ідеологічного секретаря ЦК КПУ Андрій Скаба, подвизалися з усіх сил, закликаючи при кожній нагоді на ідеологічних нарадах, до наполегливої боротьби проти „буржуазного націоналізму".

Усі намагання й усю наполегливість і вислужливість Шелеста, Овчаренка й компанії Москва визнала, як виходить із проведених тепер змін, безуспішними та невистачальними і призначила на їхнє місце більш консеквентних у поборюванні націоналізму і більш слухняних у відношенні до КҐБ чиновників — Володимира Щербицького і Валентина Маланчука. Зокрема дуже показовим в цьому відношенні є призначення Валентина Маланчука на пости, що їх займали перед ним Андрій Скаба і Федір Овчаренко. Більш запеклого і безоглядного ренеґата й виконавця здійснюваної Москвою русифікації й екстермінації національно - свідомих елементів в Україні, як Валентин Маланчук, ні ЦК КПСС, ні КҐБ не могли піднайти. Усією своєю діяльністю, усіма своїми псевдонауковими працями про „торжество ленінської політики", своїм беззастережно-холуйським схвалюванням „досягнень" русифікації в Україні і в інших республіках СССР, своїми погромницькими наклепами на „буржуазний націоналізм" Маланчук виявився найвідповіднішим кандидатом на провідного інквізитора в розгромі української культури й мови.

Надія на мир

Демократичний кандидат на президента, сенатор Джордж МекҐоверн зробив з В'єтнамської війни головну тему своєї кампанії. Прихильна йому преса підхопила пригадку, що Ричард Ніксон у своїй передвиборчій кампанії в 1968 році таврував тодішнього президента Джонсона, кажучи, що того, хто не зумів за 4 роки закінчити В'єтнамську війну, не слід обирати на наступних 4 роки. Але правдою є, що Ніксон старався завести мир у В'єтнамі куди доцільнішими способами, аніж робив це Джонсон. Вишколено й озброєно сильну армію Південного В'єтнаму. Ні один американський вояк не бере вже участи в наземних боях, — тільки летунство підтримує оборонні наземні дії, що їх проводять південні в'єтнамці. Водночас Ніксон делеґував свого асистента Генрі Кіссінджера, якого називають одним із найталановитших державних мужів - дипломатів в історії Америки, переводити довірочні розмови з проводирями в'єтнамських комуністів у Парижі. Ці переговори, ведені впродовж 19-ох засекречених подорожей Кіссінджера з Вашинґтону до Парижу, довели, як заявив минулої неділі державний секретар Вілліям Роджерс, до „поважної і делікатної стадії".

Партнер Кіссінджера, політрук з Північного В'єтнаму Ле Дук То, відлетів до Ганою, а президент Південного В'єтнаму Нгуєн Ван Тієв викликав на наради до Сайґону амбасадорів з Парижу, Лондону й Вашинґтону. Загально вважають, що до кінця цього року або незабаром після інавґурації нового президента в січні наступного року буде проголошене у В'єтнамі воєнне перемир'я і буде узгіднена плятформа майбутнього політичного ладу не тільки у В'єтнамі, але й у Камбоджі та Ляосі. Таким чином виходить, що перед днем президентських виборів 7 листопада не буде ще повного миру у В'єтнамі. Однак, як стверджують американські коментатори і опитування різних бюр, більшість американців вірять у добру волю й доцільність мирових заходів Ніксона, не прикладаючи надмірної ваги до його виборчої полеміки з-перед 4-ох років.

В'єтнамська війна — найбільш непопулярна з усіх воєн, що їх вела Америка. Її історики - аналітики напевно вкажуть на багато помилок, що їх зробили американські президенти та полководці, внаслідок яких війна затяглася і дала комуністам поважні атути в руки, щоб торгуватись за політичні поступки. Ричард Ніксон, відкинувши капітуляцію, як шлях до закінчення тієї війни, не захотів побільшити В'єтнамською війною число тих американських воєн, що їх програно — не на бойовищі, а політично.

П. Феденко

НЕВРОЖАЙ ВІД БОГА — ГОЛОД ВІД ЛЮДЕЙ...

Мюнхен. — Тривожні вісті приходять з України. Вчора мені читали люди лист, що прийшов зі Львова: там за відро бараболі платять на вільному ринку 5 карбованців. А місячний заробіток більшости населення СССР ледве досягає 100 рублів. Уряд СССР скидає вину за неврожай на дуже несприятливу погоду: за безсніжної зими люті морози знищили озимі посіви. Довелося навесні на тих полях сіяти яру пшеницю, ячмінь, овес. Але влітї була спека, навіть в Архангельську над Білим морем було понад 30 ступенів Цельзія. Жнива в европейських республіках СССР були дуже вбогі, найгірші в Україні, що завжди була „хлібною коморою" для Росії царської і совєтської.

Надії уряду і людности, загроженої голодом, линули на схід, в Азію, на цілинні землі, де сподівалися доброго врожаю. В Казахстан літав генеральний секретар Брежнєв, хотів організувати і керувати „битвою за жнива". (Мілітаристична партія любить слова з воєнного арсеналу: „бій", „кампанія", „удар" і т. д.).

Здавалося, що цей „воєнний наступ" в сільському господарстві допоможе відвернути від населення СССР недостачу харчування, безхліб'я, голод. Однак, сталося інакше: урожай у Середній Азії був непоганий, але організація жнив „не дописала". На цілинні землі послано багато сільськогосподарських машин, тракторів, вагонів для перевозу збіжжя залізницями і т. д. Але невмирущий гармідер, безладдя в комуністичній адміністрації перешкодило використати урожай. Крик про „ударну кампанію жнив" не прискорив збору врожаю, бо прислані машини були в великім числі без запасових частин, і коли в машині щось зіпсувалося, то не було її чим замінити. Через те змарновано багато часу і робочої сили. А тут настали дощі і морози.

„Організоване безладдя" було і в тому, що „бійці за врожай" не подбали про будівництво критих складів при залізницях і не послали на цілинні землі критих вагонів подостатком: зерно привозили і зсипали коло залізниць під голим небом або в ненакриті вагони. Кожному ясно, що багато збіжжя під дощем пропало. Отже, вийшло так, що добрий урожай не поміг „борцям за жнива" зібрати посіяне.

Щоб відвернути голодову катастрофу і руїну всього господарства імперії, вожді-диктатори кинулися купувати збіжжя та інші продукти харчування в країнах вільного ринку, а найбільше в Америці й Канаді. Закупи досягнули 30 тисяч тонн пшениці. І знову ж питання: чи перманентне безладдя не перешкодить перевозові такої маси збіжжя в Совєтську імперію?

Бували неврожаї в Російській імперії і за царського режиму і бували в різних областях цієї держави голодні роки. Континентальний клімат — посухи й азійські вітри - сухові деколи нищили працю хлібороба в Україні і на Московщині. Людність степових областей якось давала собі раду. Хлібороби залишали в своїх коморах зерно, „на чорний день", щоб не голодувати, коли б стався неврожай. Окрім того, в кожному селі була громадська комора з засіками, куди щороку зсипали збіжжя, як запас - забезпечення мешканців хлібом, на випадок неврожаю. 1890-1891 р. в Росії над Волгою був великий неврожай, був голод, але не було таких катастроф, що настали під режимом, який називає себе „владою робітників і селян".

Найгірше зазнала Україна лиха від голоду під цим режимом, що його накинула Москва Україні після упадку Української Народної Республіки в 1920 році. Мав я в своїй бібліотеці „Збірник справоздань" большевицького уряду, виданий у Харкові 1921 року. Тодішні так звані „народні комісари" в цьому збірнику (російською мовою) задоволено писали про успіхи колективізації сільського господарства на Україні, зазначаючи, що „нашим успіхам" поміг голод. „Если бы не голод, если бы не он" (цитую слова оригіналу), то , мовляв, українські хлібороби не вступали б до колективних господарств.. Отже — голод Москва вважала за вигідний політичний засіб, щоб примусити хліборобів виконувати пляни комуністичного режиму.

Літо 1921 року було в Степовій і Південній Україні гаряче й сухе, ниви не дали врожаю. Неврожай був і на Московщині, над Волгою. Уряд Леніна просив допомоги голодним над Волгою в країнах Америки і Західньої Европи. На це відгукнулися урядові і громадські організації в різних країнах. В Америці створено під проводом Герберта Гувера Американську Допомогову Організацію (Амерікен Реліф Адміністрейшен — АРА). В Европі заснував славний норвезький дослідник Ф. Нансен Комітет Допомоги Дітям (Осередок у Женеві, Швайцарія). Були створені подібні організації також в інших вільних країнах.

Московська пропаґанда подавала відомості в світі тільки про голод над Волгою. Про голодову катастрофу в Україні не згадувано. Тільки напровесні 1922 року чужинці відкрили, що на Україні смерть від голоду була поширена більше, ніж в областях над Волгою. Коли про цю голодову катастрофу довідалися допомогові організації в Америці та в Европі, то хотіли поширити свою діяльність на Україну. Але з Москви їм дано пораду: „Не розпорошувати сво-

(Закінчення на ст. 4-ій)

К. Крупський

ПРО СТАН НАРОДІВ МОСКОВСЬКОЇ ІМПЕРІЇ

(2)

Інший співавтор названої праці, проф. П. Г. Рубель уважає, що навіть малі народи Совєтського Союзу можуть зберегти свою національну ідентичність. Як приклад, вона вказує на малочисельних калмиків, культурна еліта яких хоч має російську освіту, але зберігає національну ідентичність. Вона уважає, що еліти поодиноких підсовєтських республік можуть відігравати рішальну ролю в майбутньому розвитку поодиноких національностей.

Погоджуємося чи не погоджуємося з таким припущенням, але коли поглянемо в минулий період боротьби українського народу за національну незалежність, то виразно побачимо, що одні представники еліти впливали неґативно, а інші позитивно на розвиток національно - визвольних подій. Одну оцінку даємо провідникам типу Мазепи, а зовсім іншу вислужникам типу Кочубея.

Проф. Рубель передбачає, що, незалежно від намагань росіян вдержати свою модерну імперію, вони все більше натраплятимуть на спротив народів цієї імперії. Додатковим чинником, який підсилює спротив народів совєтської імперії, є й те, що після другої світової війни постало декілька окремих комуністичних держав, т. зв. сателітів, і тепер Москві чимраз важче переконувати населення цих держав, що соціялізм для них мусить означати позбавлення їхньої державности.

Проф. Рубель поділяє думку Роберта Конквеста, висловлену в його книжці „Вбивці народів". Конквест пише, що тепер, замість світової держави чи федерації соціялістичних держав, ми бачимо дві величезних імперії, кордони яких встановлені в межах досоціялістичної імперіяльної минувшини і переділюють тюркські та монгольські народи. Конквест запитує: „Якщо може бути комуністична Росія і комуністичний Китай, то чому не може бути також комуністичного Туркестану?"

Обговорюючи книжку „Фермент в Україні", проф. Шпорлюк пише: „Щоб переконатися в тому, чи питання, обговорюване Робертом Конквестом, актуальне в Центральній Азії, мусимо зачекати на книжку „Фермент в Туркестані" або „Незгода в Узбекістані". Але „Фермент в Україні", збірка документів, зредаґована з особливою дбайливістю і точністю Майкелом Бравном, показує нам, що сталося, коли подібне питання виринуло в головах деяких громадян Української Радянської Соціялістичної Республіки. Хоч у цьому питанні не було нічого нелеґального чи протисовєтського, а принаймні нічого такого, чого не передбачає конституція, яка дає совєтським республікам право виступити з СССР, не так думають політичні власті і КҐБ.

Далі, проф. Шпорлюк пише, що після порушення такого „питання" в 1961 р. у Львові відбулась закрита судова розправа, на якій засуджено сім українців селянського і робітничого походження, які мали совєтську освіту і серед яких були члени комуністичної партії.

Під закидом організування протидержавної змови, що мала своєю ціллю відірвання України від Совєтського Союзу, їх засуджено на довгорічне ув'язнення. Підсудні заперечили це обвинувачення, заявляючи, що з огляду на те, що совєтський режим належно не респектує політичні і культурні права України, вони обговорювали справу формування леґальної організації, яка пропаґувала б виступ України з Союзу та створення незалежної соціялістичної держави подібної до Польщі чи Мадярщини.

Другий суд, що відбувся 1961 року над 20 людьми, виніс 2 смертних присуди. Поруч документації відносно тих розправ, книжка Бравна присвячує увагу хвилі арештів і судів над українськими інтелектуалістами, що відбулися в 1965-66 рр. Оскаржених обвинувачувано радше не в „сепаратизмі", а в „протисовєтській пропаґанді" та „аґітації".

Їхній „злочин", пише проф. Шпорлюк, полягав у тому, що вони протестували проти сваволі КҐБ та порушування карного к о д ексу, закритих судів, стосування натиску, щоб видобути від оскаржених признання, та взагалі порушування людських прав. Вони висували справи національної незалежности, а критикували економічну й соціяльну політику режиму, а також пляновану еміґрацію росіян в Україну, а українців з України, щоб позбавити український народ культурної і національної окремішности.

В книжці, пише проф. Шпорлюк, включені також писання, що походять із совєтських концтаборів. Найбільш помітним з них є „Репортаж із заповідника ім. Берії", автором якого є молодий український історик Валентин Мороз, а також протестаційний лист проти метод КҐБ, підписаний 139 українськими письменниками, науковцями, робітниками, інженерами і т. д. Лист адресований до совєтських провідників у Москві — Брежнєва, Косиґіна і Подгорного.

Редакція журналу подала замітку про те, що скорочений текст праці Мороза був опублікований в журналі „Проблеми Комунізму" за липень - серпень 1968 р. (стор. 84-90).

Далі автор подає огляд книжки Роберта Конквеста „Вбивці народів", яка є зредідованим доповненням його книжки, опублікованої в 1961 р. п. н. „Депортація народів", а вкінці — огляд книжки П. Лендваї „Антисемітизм без жидів". Свою статтю закінчує він такими словами: „П і д сумовуючи праці Бравна, Конквеста і Лендваї, скажемо, що вони корисно доповнюють матеріяли, зібрані Олсвортом, бо пригадують нам те, що процеси соціяльних змін, іміґрація та постання еліт не проходять в порожнечі, що коли ми говоримо про жидів або месхів (мале плем'я в Грузії — К. К.), про татар або про українців, то говоримо про народи, які є об'єктом насильства, брутальної і часто нераціональної політики в ім'я соціялістичної утопії".

Стаття - огляд проф. Шпорлюка написана на справді науковому рівні. В ній немає місця на спотворювання фактів про Україну та український нарід. В ній немає місця на те, що пишуть про Україну росіяни і так безкритично приймають на Заході з Америкою включно.

Зрозуміло, що ця авторитетна стаття є поличником тим „спецам" від Росії, які не хочуть визнавати права за українським народом на його державну незалежність. Колишні американські дипломати (ще й визнавані за визначних), попавши в сіті московської імперіялістичної школи, уважали українську проблему внутрішньою справою Росії.

(Закінчення на стор. 3-ій)

ДОШКІЛЬНЕ ВИХОВАННЯ

Редаґує Олена Климишин

УКРАЇНСЬКА МАМО, ЗАПИШИ СВОЮ ДИТИНУ ДО УКРАЇНСЬКОЇ СВІТЛИЧКИ!

Проминув час вакацій. Знову на вулицях міста вранці бачимо дітей, що поспішають до шкіл, бачимо матерів, що везуть автами своїх малят.

В українських дитячих світличках у ЗСА, що їх ведуть українські жіночі організації, з місяцем вереснем також починається навчання. Одначе, не всі діти охоплені системою українських світличок. Праця у світличках заснована головно на співпраці батьків. Від зрозуміння батьками важливости дошкільного виховання взагалі і від значення виховання дитини в українськім середовищі, що ним є українська дитяча світличка, зокрема, залежить доля її існування, як також і те, чи ми зуміємо виплекати у дітей почуття українського походження. Воно залежне ще й від того, чи ми розбудуємо своє шкільництво, підстава якого — це саме оті дуже тепер скромні установи, що їх звемо українськими світличками.

Дошкільне виховання набирає щораз більшого значення. Сучасні психологи й педагоги присвячують нині дуже багато уваги цій ділянці. Українська світличка має свої спеціяльні завдання, що їх не виконає у відношенні до української дитини чужомовна установа — це знання української мови та співзвучність дитини із українським світом. Тут ще доходить дуже важливий чинник — це релігійне виховання дитини. Молитву усунено із публічних шкіл. Її практикують тільки приватні, головно парохіяльні школи. Дитина в українській світличці починає і кінчає зайняття молитвою; вона, коли в своїх починаннях навчиться звертатись до Бога в ранньому віці, практикуватиме це усе своє життя. Це знають большевики дуже добре, бо протирелігійну пропаґанду починають уже від дошкільного віку дитини. На це батьки повинні звернути особливу увагу, даючи дитині підстави ідеалістичної духовости.

Для вигоди батьків подаємо список дитячих світличок у деяких місцевостях ЗСА, що їх ведуть Відділи Союзу Українок Америки з їхніми учительками:

Трентон, Пен., Світличка 11-го Відділу СУА — Оксана Петруняк; Філядельфія, Пен., Світличка 43-го Відділу СУА — Марія Бойчук; Вашинґтон, Д. С., Світличка 78-го Відділу СУА — Віра Джулинська; Ворринґтон, Пен., Світличка 90-го Відділу СУА — Соня Голь; Асторія, Ню Йорк, Світличка 109-го Відділу СУА — Анна Бідяк; Озон Парк, Ню Йорк, Світличка 35-го Відділу СУА — Ірина Гарматій; Керґонксон, Н. Й., Світличка 89-го Відділу СУА — Т. Старух; Мангеттен, Ню Йорк, Світличка 83-го Відділу СУА — Евгенія Вацик; Ню Гейвен, Конн., Світличка 108-го Відділу СУА — Х. Добчанська; Бостон, Мес., — Світличка 79-го Відділу СУА — Т. Витвицька; Воррен, Мич., Світличка 76-го Відділу СУА — Мирослава Бараник; Дірборн, Мич., Світличка 81-го Відділу СУА — Тетяна Назаренко; Пассейк, Н. Дж., Світличка 18-го Відділу СУА — М. Клюфас; Нюарк, Н. Дж., Світличка 28-го Відділу СУА — Антонія Змій; Пассейк, Н. Дж., Світличка СУА — Іванна Калатало; Чикаґо, Ілл., Світличка 29-го Відділу СУА — Ірина Олексюк; Рочестер, Н. Й., Світличка 47-го Відділу СУА — Ан. Смеречинська; Ютика, Н. Й., Світличка 57-го Відділу СУА — Н. Герес; Боффало, Н. Й., Світличка 97-го Відділу СУА — Роксоляна Пікас; Парма, Огайо, Світличка 33-го Відділу СУА — Марія Антонів; Сан Хозе, Кал., Світличка 107-го Відділу СУА — Ярослава Оренчук.

Місце, призначене на нашу рубрику, замале, щоб подати всі Світлички, що їх ведуть українські жіночі організації ЗСА. У наступних числах подамо дальший список.

ЧИ ВАША ДИТИНА КОРИСТАЄ З НАВЧАННЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ДИТЯЧІЙ СВІТЛИЧЦІ?

Омелян Пріцак

ГАРВАРДСЬКИЙ ЦЕНТР УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ І ШКОЛА ГРУШЕВСЬКОГО

(4)

Це власне він — Антонович ставив у центр своєї уваги не себе самого, а своїх учнів. Вистачить пригадати тут усім відомий факт, що коли львівські політичні круги запропонували йому в 1893 р. виторгувану ними від поляків і австрійського уряду професуру української історії, він відсунув цю почесть, що обіцяла стати укоронуванням його дотеперішньої наукової праці, а запропонував на те становище замість себе — свого учня Михайла Грушевського.

Антонович, одначе, не обмежував своєї діяльности керуванням та організуванням видавання документів. Коли вже створилася для того відповідна база, він заставив своїх учнів, згідно із своїм ясним пляном, систематично вивчати минуле поодиноких українських земель.

Кожен докторант дістав як тему одну землю в означений період, наприклад в ділянці княжої доби Дмитро Багалій опрацьовував (1882) Сіверську землю, М. Молчановський (1886) — Подільську землю ,О. Андріяшев (1888) — Волинську землю, Михайло Грушевський (1892) — Київську землю, П. Голубничий (1895) — Смоленську землю, В. Ляскоронський (1897) - Переяславську землю, Олександер Грушевський (1901) — Турово-Пинську землю, і т. д. В такий спосіб Антонович підготовив передумови для постання „Історії України-Руси" Михайла Грушевського.

Оцю київську історичну школу, з а д у м а н у Михайлом Максимовичем, а остаточно оформлену Володимиром Антоновичем, слушно окреслюється в науці назвою — українська документальна історична школа.

Усе в історії базується на документі. Без документу нема наукової історії. Українська наукова історія й історіографія мусіли почати від збирання, видання й аналізи документів.

Якщо б українська державність 1917-1920 рр. могла вдержатися, можна було б сподіватися, що видання основних документів було б уже завершене. Але сталося інакше: після того, як перші кроки зроблено, прийшли політичні катастрофи, які перервали оту основну підставову працю.

Значить, завдання, поставлене школою Максимовича-Антоновича на самому початку її існування, зобов'язує українських істориків сьогодні не менше, як тоді*).

IV

Недавно в українському видавництві у Мюнхені вийшов перший том „Історії України" (до половини XVII ст.) пера проф. Наталії Полонської-Василенко. На спеціяльну увагу читача заслуговує історіогра ф і ч н и й вступ, в якому ця заслужена дослідниця, довголітній декан УВУ, спеціяльно займається українською документальною школою. Вона слушно не відрізняє окремої школи Михайла Грушевського, бо власне наукова школа і відзначається тим, що вона діє принаймні протягом кількох ґенерацій. Вона, одначе, говорить про період, в якому Грушевський керував документ а л ь н о ю школою. Тут я повинен додати одну заувагу, щоб уникнути непорозуміння.

Подаючи оці інформації, я ніяк не хочу зменшити ролі М. Грушевського в системі розвитку української документальної історичної школи, яка, без сумніву, була одноразовою і величезною і про яку існує велика наукова та популярна література. Власне ж йому, Грушевському, припала честь зробити підсумки праці першого чвертьстоліття школи, і він, треба це ствердити якнайясніше, вив'язався з того завдання блискучо. Він, на базі „цеглинок" Максимовича-Антоновича і членів школи, створив першу модерну наукову схему українського історичного процесу і виявив подивугідний талант, невичерпну енергію і підпорядкував усі праці — свої власні і своїх учнів — власне одному центральному завданню школи: заповнити змістом створену схему.

Не менше важливим був факт, що Грушевський, коли назрів час (1904 р.), мав почуття міри, гідности і відваги приступити як лицар (а не бунтівник) із поданням обґрунтування своєї схеми власне в офіційнім виданні Імператорської Академії Наук в С.-Петербурзі, і то українською мовою.

Але при тім усім М. Грушевський не міг бути творцем документальної школи, бо вона була в процесі творення ще до його народження. Моїм же завданням було класти натиск на історію постання школи, щоб пластичніше зрозуміти важливість і закономірність її відновлення на цьому континенті.

Як новум у нашій науці, проф. Н. Полонська-Василенко застосувала методу ґенеалогії для наглядного подання розвитку української (документальної ш к о л и) (стор. 32-34). При тому вона ясно спрецизувала, що там узгляднює тільки тих учених істориків, які діяли і діють в університетах як професори.

Та ґенеалогія української історіографії дуже цікава.

Як засновник — „батько" виступає Володимир Антонович**, народжений в році заснування Київського університету (1834), із своїми дев'ятьма учнями - „синами", членами першої ґенерації документальної школи: Миколою Данилевичем, Петром Голубовським, Дмитром Багалієм, Іваном Линниченком, Василем Л я с к оронським, Михайлом Г р у ш евським, Митрофаном Довнар-Запольським, Василем Данилевичем і Олександром Грушевським; вони були народжені поміж 1852 та 1877 рр.

З них найбільше учнів мали українець Михайло Грушевський (12) та білорус Довнар-Запольський (11); учнями останнього були м. ін. авторка та проф. Олександер Оглоблин.

Учні Грушевського поділялися на дві групи, згідно з двома періодами його діяльности. Львівськими учнями (до 1914 р.), народженими поміж 1875 та 1886 рр., були: Степан Томашівський, Мирон Кордуба, Богдан Барвінський, Василь Герасимчук, Іван Джиджора і наймолодший з них Іван Крип'якевич. Учнями Грушевського в київськім періоді (1924-1930), народженими поміж 1893 та 1900 рр., були: Микола Ткаченко, Віктор Юркевич, Сильвестер Глушко, Михайло Карачківський, Катерина Грушевська і Сергій Шамрай.

*) На цьому місці слід згадати, що — очевидно — крім українських учених, які працювали в системі цієї школи, діяли (і діють) українські історики, що не мають відношення до названої школи. Одначе, приходиться ствердити, що їхній вклад в науку, за малими винятками, не міг бути видатним, бож вони не могли спиратися на досвід і наукові здобутки школи безпосередньо. Сюди належать також учені, що бувши студентами, підпали під чар шкідливої концепції про те, що писати дисертацію у професора, який цілковито не обізнаний з українством — є пропаґандою для української справи. Становище документальної школи тут ясне: щоб чогось навчитися від даного професора, треба брати тему тільки з ділянки, яку той професор знає найкраще, а тільки опісля, набравши досвіду в методології та дисципліні, зв'язати свою працю з українською тематикою.

** Як ми показали вище, властиво київська документальна школа мала двох „батьків" — М. Максимовича і В. Антоновича.

(Далі буде).

НАГЛА І НЕВІДКЛАДНА СПРАВА — УКРАЇНСЬКІ СТУДІЇ В ГАРВАРДІ! НА ВСТАНОВЛЕННЯ ТРЬОХ КАТЕДР ПОТРІБНО $1,800,000.00; ДОСІ ВПЛИНУЛО — $1,254,753.44; ДО КІНЦЯ ЦЬОГО РОКУ ЩЕ ТРЕБА ЗІБРАТИ $545,246.56

ПРО СТАН НАРОДІВ...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Коли читаєте в американській пресі, як то вони навіть тепер оточують ніжною опікою Сталінову дочку Світлану, то ця їхня опіка виглядає як фарисейство. Вони „не добачали" і вперто не хочуть бачити колосальних кривд, завданих українському народові московським імперіялізмом, що його вони своєю хибною дипломатією тільки зміцнювали.

Журнал „Проблеми Комунізму" — дуже поважний орган. Це журнал, що подає об'єктивну наукову аналізу комуністичної системи. Автори його статтей в більшості знавці ділянок, про які пишуть. Наприклад, в обговорюваному числі на 30 перших сторінках вміщена стаття двох авторів „Польща за Ґерека". Один з них професор політичних наук і широковідомий знавець комунізму, а другий визнаний як авторитет в е к о н омічних справах східньоевропейських країн. Коли ви обізнані з духовістю і їхньою державною економікою в минулому, то, перечитавши названу статтю, маєте повний образ нинішньої Польщі.

Крім цього журнал містить статті про китайський комунізм, його ріст внутрі та експансію назовні. Аналітичні статті про експансію Москви і Пекіну в інших частинах світу, наприклад, у Південній Америці, де політичні інтереси цих двох потуг схрещуються. В останньому році вміщено статті про ріст совєтських морських сил на Середземному морі та Індійському океані.

Ми певні, що серед читачів цього журналу є також особи, які займають високі державні посади. Тож вони мають можливість пізнатись з національною проблемою Совєтського Союзу, яка в майбутньому, як твердить проф. Бжезінський, стане проблемою ч. 1.

ПОДЯКА

В часі моєї недуги ми зазнали чимало щирої прихильности й допомоги з боку багатьох наших Приятелів, Знайомих і Сусідів. Не маємо змоги усім поодиноко подякувати.

Дякуємо в першій мірі нашому кузенові д-рові СТЕПАНОВІ БАНАХОВІ (Woodbridge, N.J.) за правильне встановлення причини моєї недуги, за негайні заходи в критичній хвилі й за приязну підтримку нашої родини та за спрямування мене до свойого приятеля хірурга д-ра С. С. ГАЛЯВІСА (Linden, N.J.), який перевів скомплікований операцію й досі незвичайно людяно опікується моїм видужуванням.

Всім, що були з нами в важкі хвилі, відвідували нас, підтримували листовно, чи телефонічно, щире Спасибіг!

Д-р ІЛЛЯ ВИТАНОВИЧ

ГОЛОВНА УПРАВА ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ АМЕРИКИ

— влаштовує —

СИМПОЗІЮМ

на тему „Проблеми транспортації"

який відбудеться

в суботу, 21-го жовтня 1972 року

о год. 6-ій вечора

в УКРАЇНСЬКОМУ ІНСТИТУТІ АМЕРИКИ

2 Схід 79-та вул. (ріг 5-ої евеню), Ню Йорк, Н. Й.

ПРОГРАМА:

1. Інж. ЮРІЙ ГОНЧАРЕНКО — „Гелікоптер — середник міжміської транспортації".
2. Мґр. інж. ЛІДА ПАПКІВСЬКА-КОСТИНЮК — „Роля урядових установ в міській транспортації".
3. Інж. ПЕТРО ШИПРИКЕВИЧ — „Концепти структуральних систем для теплової охорони кораблів міжплянетарної маятникової комунікації".
4. Проф. д-р БОГДАН ГНАТЮК — „Конструкційні проблеми надзвукових літаків".
   Модератор — Інж. СТЕПАН ПРОЦЮК
   Організатор — інж. ЮРІЙ ГОНЧАРЕНКО
5. ТОВАРИСЬКА ЗУСТРІЧ при ЧАЮ.

Запрошуємо Членів ТУІА і все Українське Громадянство.

■

Цього ж дня о год. 1-ій по пол. відбудеться

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ Головної Управи ТУІА

на яке запрошує всіх Членів керівних і контрольних органів Управи та Управ Відділів Східніх Стейтів в ЗСА.

Увага! Увага!

Пластова Молодь!

ДІЛОВИЙ КОМІТЕТ ВІДСВЯТКУВАННЯ 15-ЛІТТЯ ПЛАСТОВОЇ СТАНИЦІ в НЮ БРАНСВІК, Н. Дж.

запрошує Вас на

ЮВІЛЕЙНИЙ БЕНКЕТ і ЗАБАВУ

що відбудеться

в суботу, 21-го жовтня 1972 року

о год. 7-ій веч. в залі ГОЛИДЕЙ ІН НОРД БРАНСВІК, Н. Дж. при шляху ч. 1

Вступ на бенкет і забаву $10.00 від особи

Вступ на забаву лише $3.00 від особи

Початок забави о год. 9-ій веч.

Тел. зголошення (201) 297-5358 ДІЛОВИЙ КОМІТЕТ

Літературно-мистецький Клюб у Ню Йорку відбув Загальні Збори — обрав нову Управу

Ню Йорк. — У п'ятницю 13 жовтня ц. р. Літературно-мистецький Клюб у Ню Йорку перевів свої Загальні Збори, на яких інж. І. Жуковський головував та Уляна Любович секретарювала. Після вшанування померлих членів Управи, мистця Антона Малюци й скрипаля Володимира Цісика, звітувала, як секретар Управи, Надія Литвиненко. Це були перші Загальні Збори від квітня 1966 року. В міжчасі відбулись тільки 23 засідання Управи. — Стефанія Нагірна дала статистику кругло 200 імпрез у звітовому часі. Це були імпрези літературного й музичного характеру, авторські вечори, доповіді на прерізні теми, при чому виступали однаково місцеві, як позамісцеві сили. Виконавцями деяких імпрез були молоді люди, але до членства у ЛМКлюбі не вдалося втягнути молодь. У звітовому часі були 3 великі й 5 малих Літературно - мистецьких ярмарків. Спонзоровано драматичному театрові з Торонта і „Театрові п'ятниць" з Філядельфії. Один вечір був присвячений 75-річчю „Свободи й 35-річчю Українського Тижневика". С. Крижанівський подав огляд загальної ситуації у Клюбі. Внаслідок переїзду багатьох мешканців „давнтавну" в інші дільниці міста або поза Ню Йорк та остраху вертатися пізнім вечором додому, зменшилася фреквенція на імпрезах Клюбу. Все ж, ЛМКлюб у Ню Йорку перевищує числом своїх імпрез і числом учасників подібні Клюби в інших містах. Інж. І. Жуковський склав звіт як голова Контрольної Комісії з досить невеселої, але й не трагічної фінансової ситуації Клюбу. Музичний Інститут і Об'єднання мистців піднаймають залі ЛМКлюбу, — крім того наєм великої залі на мистецькі виставки і членські внески — це основна база прибутків Клюбу. Найприкріше, що кількадесять членів Клюбу не вплачують правильно свого однодолярового місячного членського внеску. На внесок Номінаційної Комісії у складі д-ра Костя Панківського, Михайла Черешньовського і Меланії Байлової обрано нову Управу, до якої ввійшли: Степан Крижанівський, як імпрезовий референт і „координатор" діяльности інших членів Управи, І. Керницький, Михайло Черешньовський, Галина Мирошниченко, Надія Литвиненко (секретар), Стефанія Нагірна (касир), інж. І. Жуковський, Юліян Гошовський, Ірина Гошовська, Микола Понеділок і Богдан Ґеруляк. Контрольну Комісію становлять: д-р Кость Панківський, Марія Карпевич і Євг. Чапельська. — Рішено не вибирати нікого на голову ЛМКлюбу, зате перевести експеримент колективного правління з розподілом праці між охочих членів Управи. Дотеперішній голова ЛМКлюбу, який зосередив був у своїх руках всі ділові функції, Борис Ржепецький, від кількох тижнів хворий у шпиталі.

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ у НЮ ЙОРКУ

П'ЯТНИЦЯ, 20-го ЖОВТНЯ 1972 р.

Ред. Іван Кедрин

СВІТЛА І ТІНІ XI-го КОНҐРЕСУ УККА

ПІСЛЯ ДОПОВІДІ — ДИСКУСІЯ І ГУТІРКА ПРИ ЧАЮ.

Початок — год. 7:30 веч.

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, Па.

та

ОБ'ЄДНАННЯ ПИСЬМЕННИКІВ „СЛОВО"

Потрійний Ювілей Винниченка

ДОПОВІДІ:

ЛАРИСА ОНИШКЕВИЧ (Пенн. Унів.) — „Остання драма Винниченка „Пророк".

ГРИГОРІЙ КОСТЮК (УВАН, Ню Йорк) — „70-річчя літературного дебюту Винниченка".

ПЕТРО ШИНКАР (Винниченк. Ком. УВАН у Філяд.) — Справоздання.

ЗОЯ КОРСУН — Читання уривку з „Слово за тобою, Сталіне".

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па., заля „ТРИЗУБА"

СУБОТА, 21-го ЖОВТНЯ, год. 4:30

Вступ за добровільними датками.

О М У А

СОЛОВІЙ...

5 × 10 + 1 × 13

ВИБІР ПРАЦЬ

(МАЛЯРСТВО — СКУЛЬПТУРА) 1971-72 РР.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ, НЮ ЙОРК, 149 — 2-га Аве,

Відкриття — 21 жовтня, год. 8-ма веч.

Виставка відкрита від 22-29-го жовтня 1972 року

Суботи і неділі: год. 1-8 веч. в будні — 6-8 веч.

УПРАВА ОМУА

Осередок СУМА в Йонкерсі, Н. Й.

при співучасті

Спортового Клюбу „Крилаті"

— влаштовують —

ОСІННЮ ЗАБАВУ

в суботу, 21-го жовтня 1972 року

в УНДОМІ, при 301 Palisade Avenue

при звуках оркестри БОГДАНА ГІРНЯКА

Початок о год. 8:30 веч.

Запрошуємо всіх до ласкавої участи.

КОМІТЕТ

УКРАЇНКА ДОПОВІДАЛА АВСТРАЛІЙКАМ

Канберра. — На ґарному передмісті Сіднею українська родина інж. Ю. Мішалова запросила до свого великого дому понад 40 австралійок з Жіночого Допомогового Комітету при Карліндфорській школі. Крім прийняття та оглядин творів українського мистецтва й прикладного мистецтва, австралійки заслухали і потім жваво розпитували п-і Людмилу Мішалову про Україну, українську культуру.

Український Літературно Мистецький Клюб
Ню Йорк 149-2 аve

● З Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю 20-го жовтня промовлятиме там ред. Іван Кедрин про „Світла й тіні 11-го Конґресу Українців Америки". Початок о год. 7:30 вечером.

В ДЕВ'ЯТУ СУМНУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

Проф. Д-ра БОРИСА Ю. АНДРІЄВСЬКОГО

науковця, хірурга і лікаря-громадянина

буде відслужена

ПАНАХИДА

в неділю, 22-го жовтня 1972 року

після Св. Літургії (год. 11:30)

в Церкві св. Володимира

на ПАРМІ, Огайо

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ДРУЖИНА і ДОНЬКА

Рідних, Приятелів і Знайомих

повідомляємо, що

у суботу, 21 жовтня, ц. р.

о год. 7:15 ранку

в церкві св. Володимира і Ольги

в Чикаґо, Ілл.

відправиться

ЗАУПОКІЙНА БОГОСЛУЖБА

В ДВАДЦЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

бл. п. ВОЛОДИМИРА КИСІЛЕВСЬКОГО

померлого 26-го жовтня 1952 р.

Дружина ТАТЯНА КИСІЛЕВСЬКА

з Дітьми і Внуками

Замість квітів на могилу мойого Друга

пок. д-ра ВОЛОДИМИРА ЧАВСА

пересилаємо 50.00 долярів

на наукові потреби

Наукового Товариства ім. Шевченка в Ню Йорку.

ОРЕНЧУК Володимир з Родиною

Замість квітів на могилу нашого Приятеля

Д-ра МИКОЛИ ХИЛЯКА

складаємо 30.00 долярів

на Фонд Гарвардського Центру Українських Студій.

Д-р Роман і Ольга МОРОЗИ

ПОДЯКА

Дня 13-го липня 1972 р. з волі Всевишнього відійшов від нас у інший світ наш Найдорожчий ЧОЛОВІК, БАТЬКО й ДІДО

св. п. ПЕТРО ЩОХ

Цим висловлюємо нашу глибоку подяку о. Петрові Федорчукові за відправлення похоронних обрядів і гарні прощальні слова в церкві. Дякуємо теж Тим, що прощали Покійного, панам: інж. Леонідові Пахолюкові та інж. Константинові Церкевичу від Т-ва Українських Інженерів, друзям: інж. Іванові Шабельському, інж. Костеві Туркалові, мґр. Володимиру Островському та полковнику інж. Архипові Кметі за зворушливе, останнє вітання від землі чернігівської. Товаришів Зброї й Колеґ Подєбрадців. Дяка сердешна Усім, що прийшли до нас у тяжкий час, що молилися, дали квіти, пожертви й відпровадили Покійного в Останню Дорогу.

Дружина — ІРИНА
Дочка — ІЯ
Сини — АНДРІЙ та ТИМІШ

— КОРОТКІ ВІСТКИ —

В ІТАЛІЇ ВІДБУВСЯ дводенний страйк учителів і професорів, від народної школи до університетів включно. Страйковано не задля підвищення платень, а на знак протесту проти ненормальних відносин в італійській шкільній системі: внаслідку браку достатньої кількости кваліфікованого педагогічного персоналу вчителями стали некомпетентні люди, а внаслідку замало шкільних будинків і заль шкільні кляси стали нестерпно переповненими.

ЗАХІДНЯ ЕВРОПА МАТИМЕ власну атомову зброю передбачує британський секретар (міністер) оборони лорд Каррінґтон. Промовляючи на річній конвенції керівної Консервативної партії в Блекпулі, Британія, Каррінґтон звернув увагу, що Західня Европа вже тепер розпоряджає атомовою зброєю Британії і Франції, але, покладаючись і надалі на союз з ЗСА з їх могутньою атомовою зброєю, Европа мусить подбати про кращу власну зброю. Він не сказав нічого ближче у цій справі.

ЗА СПОКІЙ ДУШ

Світлої Пам'яті Д-ра СТЕПАНА ВИТВИЦЬКОГО

Президента Української Народної Республіки

ТА ЙОГО ДРУЖИНИ

МЕЛАНІЇ зі СТЕЛЬМАХОВИХ

будуть відправлені такі

БОГОСЛУЖЕННЯ:

В суботу, дня 21-го ЖОВТНЯ, ц. р. о год. 8:30 ранку в українській католицькій церкві ПОКРОВИ ПРЕЧИСТОЇ ДІВИ МАРІЇ в НЮ ЙОРКУ, на БРОНКСІ при Вашинґтон Аве.

Того ж дня о год. 11-ій ранку — в українському православному храмі СВ. ВОЛОДИМИРА в НЮ ЙОРКУ, МАНГЕТТЕН, при Вест 82-ій вулиці.

В неділю, дня 22-го ЖОВТНЯ, о год. 11:30 ранку

буде відправлена

ПАНАХИДА

НАД МОГИЛОЮ ПОКІЙНИХ

на українському православному цвинтарі

в С. Баунд Брук, Н. Дж.

СИН З РОДИНОЮ

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. Й. АРОНЦЯ

який помер 2-го червня 1972 р. в Едмонтоні, Канада, складаємо 50.00 дол. на реґіональний збірник „Ярославщина і Засяння", та 50.00 дол. на поправу занедбаних гробів по українських священиках в Лежайську.

■

Осиротілій Дружині і Дітям, висловлюємо наші щирі співчуття, Лежайщани —

К. Ліщинський — $25.00; В. Притоцкий — $20.00; по $10.00 — Б. Гайдук, М. Ожга, О. Вірщук, М. Голян; по $5.00 — І. Струц, Р. Кишакевич, В. Гайдук.

Разом 100.00 дол.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього, дня 14-го вересня 1972 року, по довгій і важкій недузі, відійшов у Вічність наш Дорогий МУЖ, БАТЬКО й ДІДУНЬО

бл. п. Дир. ІВАН КОЗАК

Цією дорогою складаємо щиру подяку Всім, хто відвідував Покійного в шпиталі під час Його довгої і важкої хвороби.

Щира подяка о. сов. Я. Шустові, пароховї укр. кат. церкви св. Покрови в Бріджпорт, Конн., за часті відвідини Хворого; за безкорисне відслуження Панахид і величавого похорону, та виголошення прощального слова в Церкві.

Дякуємо п. Питльованому, інж. П. Болонному та церковному хорові, під керівництвом п. М. Заяця, за відспівання Служби Божої, похорону і прощальної пісні „Видиш брате мій..." на цвинтарі.

Наша сердечна подяка п. д-рові В. Палідворові, приятелеві Покійного, який попрощав Його від Комітету Теребовляни з Ню Йорку, коротко перейшов Його життя і працю для добра свого народу — колись ще в далекій Теребовлі, і за останніх 25 років тут на чужині.

Дякуємо п. інж. П. Болонному за щирі прощальні слова від церковного хору, яким Покійний диригував майже 20 років.

Щира подяка п-ні Мирославі Чубатій за щирі слова прощання від Союзу Українок Америки, 73-ій Відділ в Бріджпорт, Конн., і від шкільної дітвори Школи Українознавства при нашій Церкві.

Сердечно дякуємо інж. Ст. Мацькевичеві, шваґрові Покійного, за щирі й теплі слова прощання від Родини й від себе, як Товариша по Зброї з часів Визвольних Змагань.

Дякуємо панам: мґр. С. Волянському, М. Якимцеві, В. Макійчикові, В. Цапові, М. Бурому й О. Байді за несення домовини.

Наша велика подяка Сестрицям і Членкиням Союзу Українок за приготування такого гарного прийняття по похороні.

Щиро дякуємо п-ву Олімпії і Богданові Сенівим.

Наша найщиріша подяка Всім, хто вшанував пам'ять Покійного дир. Івана Козака своєю присутністю на Панахиді й похороні (хоч декому було тяжко їхати з Ню Йорку чи Ню Джерзі); жертвами на Служби Божі; пожертвами на „Церкву в Потребі" чи інші добродійні цілі; квітами, та своїми виявами співчуття для Родини.

Особлива подяка п. Александрі Шуст, яка дуже багато нам помогла в перших днях нашого смутку.

В глибокому смутку:

СОФІЯ — вдова
ДАРІЯ і МИРОСЛАВ СТАХІВ — донька з мужем
ЮРІЙ і МИРОН — внуки

Неділя, 22-го жовтня 1972 р.

о годині 3-ій по пол.

Ferris High School

Montgomery & Coles Streets, Jersey City, N.J.

Квитки у ціні 5.00, 4.00 і 2.00 дол. можна набути в Українському Народному Союзі, 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. (201) 435-8740 або в Канцелярії Коледжу св. Петра — 333-4400.

■

Ввесь дохід на Фонд 100-річчя Коледжу святого Петра.

„ГОМІН УКРАЇНИ"

КОНЦЕРТ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ, ПІСНІ І ТАНКУ

З НАГОДИ

СТОРІЧЧЯ КОЛЕДЖУ СВЯТОГО ПЕТРА

Під протекторатом УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

ВИКОНАВЦІ:

- АНДРІЙ ДОБРЯНСЬКИЙ — бас-баритон, Метрополітальна Опера в Ню Йорку
- МАРІЯ ЛИСОГІР — сопрано Нюйоркська Міська Опера
- РАФАЕЛЬ ВЕНКЕ — скрипаль
- ДАРІЯ КАРАНОВИЧ — піяністка
- „ЛИМАН" — Український танцювальний ансамбль — Роман Стеткевич — хореограф
- ХОР УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ — диригент Михайло Добош
- Акомпаньямент: Роман Стецура, Дозя Сиґіда

ВІСТІ З ТОРОНТА

Український День. Місцевий Відділ КУК щороку влаштовує традиційно у вересні „Український День", як зустріч з українським громадянством Торонта і околиці. Сонячна погода притягнула п. р. 10 вересня багато старших і молодших учасників, на оселі „Київ" недалеко Торонта. Імпрезу відкрив голова КУК інж. В. Максимець, вітаючи представників організацій та присутніх. Програмою дня проводив актор В. Довганюк, представляючи у гумористичній формі цілий ряд визначніших громадських працівників, а між ними головного радного міста В. Бойчука та федерального посла В. Дікупа. У мистецькій програмі виступало вокальне тріо „Троянда", в складі: Люба Мороз, Люба Дербіш і Крися Гарасовська, танцювальний ансамбль СУМК під керівництвом М. Воробця, та керівник програми В. Довганюк, який розважив приявних гуморесками: „Уявна розмова", „Клопоти з дохторами", та „Ода до вареників", що причинилася до спонтанного зникнення вареників у буфеті, яким займалися пані з Комітету Українок Канади. Добре, що увійшло вже у традицію влаштування Українського Дня, бо кожного року набирає він все більше зацікавлення і притягає все більше учасників. Було б дуже добре, якщо б дійсно цей День став всезагальним Українським Днем.

Українські кандидати. У грудні ц. р. відбудуться вибори до Міської Ради Торонта. На мейора міста зголосилось три кандидати. У частині м. Гай Парку поновно кандидує теперішній радний В. Бойчук, який у цій каденції виявив дуже успішну діяльність, здобуваючи собі загальне і заслужене признання. У цій Окрузі кандидує також поновно радний Бен Ґріс. Новим кандидатом на радного є хіропрактик Карло Глущак, народжений у Саскатуні.

Помер Іван Менделюк. Несподівано, 25 вересня ц. р. у ранніх годинах рознеслась по Торонті сумна і трагічна вістка — між живими не стало сл. п. дир. Івана Менделюка. Тільки у 64 р. життя помер дорогий муж і батько, кришталевої вдачі і великого громадського маштабу митець, актор, керівник, суспільник, зокрема визначний український патріот. Українська культура і театральне мистецтво — були основними в його трудолюбиво му житті ще в рідному краю і тут на скитальщині, а опісля у Канаді. Організаційним хистом, мистецьким словом і виступами, статтями в наній пресі сл. п. І. Менделюк, був незаступним. Керівник радіопрограми „Прометей" домігся послідовно програм того, що кожного дня в етері лунає українська пісня і живе слово, декотрого дня по дві години. Він перший на радіопрограмі привів всі наші молодечі організації, які своїми програмами не тільки, що пропагують красу української пісні і слова, але також виховуються на вдіданих синів і дочок своєї культури. Уже перед самою смертю, бо тільки тиждень перед нею Покійний з шпитального ліжка, хоч було тяжко йому, говорив про справи радіопрограми, журячись, що хвороба не дає йому можливости брати у ній активну участь. Похоронні відправи, панахиди відбулися у похоронному заведенні Кардинала, а опісля з катедри св. Йосафата на цвинтар „Проспект". Сумує велика українська громада слухачів радіопрограми „Прометей" і сумує родина. Член багатьох наших установ, організацій, товариств, довголітній працівник української гуртівні „Юбей", член Спілки Українських Журналістів Канади — відійшов у вічність. Його праця і активність, труд і чесноти, щирість і патріотичність, хай живуть вічно між нами. Його дружині Жені і синові Юркові, який одідичив мистецький талант по батькові, бажаємо продовжувати розпочату Покійним працю та складаємо найщиріші співчуття.

Окружні Збори УНС. У неділю 1 жовтня ц. р. в полуд. годинах у залі УНО при вул. Коледжі, відбулися окружні організаційні окружні збори Відділів УНС. Понад 30 осіб узяли участь, заступаючи цілий ряд Відділів розлогої Торонтської Округи. Збори відкрив і ними проводив голова Округи д-р Осип Бойко, секретарював І. Курман. По коротких звітах голів і секретарів Відділів, організаційну доповідь про стан Відділів, їхньої праці і завдань, виголосив гол. радний і обласний організатор В. Лідик. Д-р О. Бойко доповідав про працю в УНС, а головний контролер мгр І. Геврик звітав збори. У дискусії забирали слово майже всі присутні, висказуючи цілий ряд позитивних і негативних нашої праці, заявлюючи про повну її поправу. Округа приготовляється до величавих Союзових Вечерниць, які відбудуться, 25-го листопада ц. р. у новій модерній залі церкви Пресвятої Євхаристії у Східному Торонті, в програмі яких буде розгра дарових молодечих гразот та телевізора.

На міжнародних конференціях. Проф. В. Янішевський з Торонтського університету, взяв участь від 28 серпня до 6-го вересня у міжнародній конференції електроенергетиків у Парижі. Проф. В. Янішевський репрезентував Комітет радіопорух Північно американського інституту інженерів-електриків. Серед 2 000 фахівців наш професор був активним учасником. Він також, беручи участь у конференції вжитку обчислювальних машин у Гренобли, прочитав доповідь, а опісля був учасником міжнародної конференції газових розрядів у Лондоні, Англія. Проф. Я. Янішевський визначний суспільно - громадський діяч, кол. голова Пластової Крайової Старшини.

В. Дідюк

НЕВРОЖАЙ ВІД БОГА — ГОЛОД ВІД ЛЮДЕЙ...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

їх сил і зосередити допомогу виключно над Волгою". (Г. Н. Фішер, Дн Фемін in Рашія, 1927 р.).

Перед тим, як АРА почала свою діяльність (січень 1922 р.), ні московський, ні так званий харківський уряд не зробили нічого поважного для допомоги голодним Україн. Мало того: Фішер бачив, як транспорти з харчовими продуктами в Києві і Полтаві мусіли їхати сотні кілометрів до голодуючих над Волгою, замість того, щоб перевезти їх недалеко в губернії Одеські та Миколаївську, де тоді лютував страшний голод".

Уповноважений Допомогового Комітету Нансена провідав Україну на початку 1922 р. і писав у книжці „Голод в Україні", в квітні 1922 р., що в той час у нашій країні голодувало понад 10 мільйонів людей. Щодня умирали десятки тисяч людей, особливо ж діти. Автор цього звідомлення ствердив: „Розмір нещастя перевищує тут усе, що можна бачити в голодних областях над Волгою".

Москва в той час, коли українська людність мерла з голоду, вела пропаганду за збирання і вивіз харчових продуктів з України на поміч голодним над Волгою. Ця політика вимордування України голодом мала на меті „убивство людей з людодства... Діти боялися виходити сам на вулицю, щоб не попасти в руки людоїдів, — писав Жан де Людерсак, співробітник Нансена, в брошурі „Подорож по Україні (липень 1922 р.).

Про голод 1921-1922 р. в Україні вийшла книжка некомуністичних авторів, російською мовою: „О голоде", Харків, 1922 р. В тій книзі стверджено: „Смертність голодуючих досягає фатального числа — 50 відсотків, себто вмирає половина голодних". Про тодішню голодову катастрофу Україні довідалися, хоч і спізнено, людство у мільйону світі.

Інше сталося в році 1932-1933. Московський уряд постановив взяти з України 356 мільйонів пудів (пуд — 16.38 кілограма) збіжжя, головно для експорту у вільні країни. Проти цього пляну протестували також деякі провідники компартії України, але протести не помогли. Пограбовано в ріжних харчових запасів, що мали українські хлібороби в своїх хатах. Через те людність України, головно по селах, почала масово мерти з голоду. Однак, це вимордування голодом України Москва старалася заховати, щоб вістки не дійшли в інші країни. Для того Москва заборонила закордонним журналістам в'їзд в Україну аж до осени 1933 року.

Вілліям Генрі Чемберлен провідав Україну в 1933 р. і бачив страшну руїну, яку вчинив „людьми створений голод" (мен мейк фемін) в нашій країні. Про цей голод писав Василь Гроссман, совєтський автор у своєму романі, що вийшов за кордоном після його смерти. Але й досі за совєтськими джерелами голод 1933 р., що знищив мільйони людей в Україні, офіційно „не існував". „Партійна наука" в СССР про це народовбивство зовсім не згадує.

Голод 1946/1947 р. в Україні після другої світової війни партійна комуністична наука також замовчує. Є небезпека, що й тепер Москва буде давати допомогу харчами, закупленими у вільних країнах, людності в Росії, а Україну держатиме „в чорному тілі".

Наслідки цієї політики народовбивства далися взнаки Україні. Від перепису людности в 1926 році і до року 1971 число українців майже не виросло, бо одних скосила голодова смерть, а другі не народилися. Зате збільшилося число російської людности на свої території. Від 1959 до 1971 р. число росіян в Україні виросло на 2 мільйони — до дев'яти мільйонів. Поляки, хоч і під комуністичним режимом, розрослися тепер до 34 мільйонів, отже доганяють своїм числом українців, хоч між двома світовими війнами поляків було на 10 мільйонів менше як українців.

Покійний поет Василь Симоненко згадує слова одного комуністичного активіста, що загрожував українським хліборобам: „Я вам зроблю другий 1933 рік!"

Треба вам пильно приглядатися до того, що діють московські імперіялісти - народовбивці в Україні і звертати увагу світу на цей страшний колоніялізм. Аджеж дипломати СССР цинічно поставили на сесії Об'єднаних Націй проблему колоніялізму і вимагають самостійности для Порто Ріко... Організований колоніяльний режим, що знищив великі мільйони українського народу, Москва мовчить.

УКРАЇНСЬКІ ТЕАТРИ В УКРАЇНІ

На збідненій репертуар театрів в Україні, які через це масово втрачають глядачів, вказано в дописі до київської газети „Культура і Життя" з 8 жовтня: „Чомусь українські театри нам ніколи не привозять вистав за п'єсами І. Карпенка - Карого, Л. Українки, І. Кочерги. Ми дуже мало знаємо твори І. Микитенка, М. Куліша, М. Мамонтова, І. Дніпрового.." Сказано там і про „суржик", про нечисту українську мову та вимови акторів у театрах: „Коли конфлікти вистави дрібні, коли актори грають без вогника, розмовляють суржиком, тоді народжується недовіра до театру".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСоюзу

СУБОТА, 21-го ЖОВТНЯ 1972 р.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Чорн. Січ — 14-ий Відд. о год. 7-ій веч. в приміщенні Чорн. Січі, 690 Sanford Ave. Проситься членство прибути і вирівняти залеглі вкладки. — В. Рогожа, предс., М. П. Отрок, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори Т-ва Дністер 361 Відд. о год. 7:30 веч. в домівці Т-ва, 119 Avenue A. На порядку зборів: відкриття, прочитання протоколу з попередніх зборів, звіти — організаційні та фінансовий та біжучі справи. Проситься чл. прибути і вирівняти вкладки. — П. Кучма, предс., В. Варагура, секр.

НЕДІЛЯ, 22-го ЖОВТНЯ 1972 р.

ПАССЕЙК, Н. Дж. Місячні збори 42-го Відд. ім. Тараса Шевченка о год. 2-ій по пол. в УНДом, 237 Hope Ave. На порядку: звіт делегата на XI Контрес УККА та важні Відділові організаційні справи. — В. Марунчак, рекордовий секр.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Б. Хмельницького 133 Відд. о год. 1-ій по пол. в залі Укр. Кат. Церкви св. І. Хрестителя при Sandford Ave. Проситься чл. прибути та вирівняти вкладки. — Л. Мигаль, предс., І. Довгай, касир, Я. Лесків, секр.

СПОРТ

ЛЕВИ ПЕРЕМОГЛИ ПЕРШУНІВ ГРУПИ СИНІ

Леви — Адрія 5:1 (3:0).

Чикаго, Ілліной — 8 жовтня стрінулися перша дружина УАСТ „Леви", чемпіони Вищої Дивізії групи Червоні із хорватською дружиною „Адрія", теперішніми першунами Вищої Дивізії групи Сині, в четвертих футбольних змаганнях осіннього сезону на Півдні Чикаго, на стадіоні Екерцелл. Це була проба сил двох футбольних першунів двох груп Вищої Дивізії Національної Футбольної Ліґи Чикаго. Змагання двох дружин були тверді й скорі.

Гру почала Адрія, але Рой відкрив рахунок воріт 1:0 вже в 2-ій хвилині з вільного в копу низьким стрілом попри правий стовп воріт воротаря хорватів, знайшовши діру в мурі оборони противника. Адрія не заломилася цим голем і повела наступ, але наш воротар Томашевський оборонив низький стріл у правий ріг своїх воріт. Дуже вдало вели наступ Леви і наш Євген Андрущишин з проривом в 35-ій хвилині, підвищив рахунок воріт 2:0. Потім Ґрін стрілив 3:0 в 43-ій хвилині з випрацюваної позиції Роя, якому м'яч подав лівий оборонець Левів Кашубський. Після перерви, лінковий дружини змінив склад. Нога зайняв місце Ґріна в атаці, а Ґрін місце Іваника в помочі. Гру почали Леви. Суддя Дінґеш вкинув з площі оборонця Адрії, який копнув без м'яча нашого змагуна. Місце Андрущишина в атаці зайняв молодий 20-ти річний Ярослав Лещюк. Ґрін стрілив 4:0 в 78-ій хвилині зі стрілу з наріжника з правої сторони й м'яч відбився від стовпа воріт у сітку Адрії. Іваник заняв місце Ґріна в помочі. Рой стрілив 5:0 з карного копу з одинадцятки в 85-ій хвилині, коли лівий оборонець Адрії відбив м'яч рукою майже з воріт. Адрія здобула почесні ворота в 86-ій хвилині з правої сторони горішним стрілом попід поперечку наших воріт. Судіювали Дінґеш і Люльоф. Відношення наріжників 6:2 в користь Левів. Глядачів біля двох соток, у більшості українців з Півночі і Півдня Чикаго. Склад Левів: Томашевський, Євген Мишаліва, Круг, Крат, Шмітер, Кашубський, Іваник, Ґрін, Андрущишин, Рой, Шлапак, Лещюк і Єліяшевський.

Рекорд Левів — 12 змагань, 10 перемог, 1 реміс і одна поразка. Відношення точок 21:3, а воріт 47:11. Леви мають добрі вигляди здобути чемпіонат Вищої Дивізії групи Червоні другий рік підряд тому, що їх конкурент греки Олімпікс програли до ворота 2:3 і є на другому місці з відношенням точок 15:7, а воріт 25:16.

Юньйори: Леви — Швабен 2 : 0.

Наші юньйори перемогли своїх німецьких ровесників рахунком 2:0. Ворота стріляли Ґондзалес і Карна.

Доріст: Леви — Швабен 0 : 5.

Наші найменші Левинята потерпіли високу поразку від дорисоту Швабен 0:5.

Перша Дивізія: Крила — норвежці - Мустанґс 0:1.

Сумівські Крила з осередку ім. Миколи Павлушкова потерпіли четверту поразку осіннього сезону від норвезької дружини 0:1. Норвежці здобули єдині ворота із карного копу. Крила і норвежці ґрають в Першій Дивізії групи Червоні Національної Футбольної Ліґи Чикаго і обидві дружини є поважно загрожені деградацією з першої до другої дивізії.

Петро Головатий

ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ — С. К. „ВІСЛА" 1:0(1:0)

Юньйон 8 жовтня — Свої чергові мистецькі змагання „Мейджор Дивізії", Шейфер Ліґи Ню Джерзі, „Ч. Січ" виграла на площі Фарчерс Ґров вислідом 1:0. Тією перемогою української футбольні, вдержали свою вищість над цим польським клюбом, з яким досі не програли жадних змагань. Треба признати, що цим разом польські футболісти були близько, щонайменше, закінчити цю зустріч ремісовим вислідом, особливо, коли в 76-ій хвилині дістали можливість карного стрілу. Змарнувавши цю можливість, перестрілений поза ворота, напад гостей не використав в кінцевій фазі зустрічі дальших дві нагоди і остаточно уможливили „Січовикам" вдержати їх рекорд перемог.

Подібно до гостей „Ч. Січ" мала ряд можливостей відкрити конто воріт у початковій фазі зустрічі, одначе наш напад, втративши тимчасово обидвох постійних крилових, перестав бути ефективним і не використовує як звичайно переваги цілої дружини, що повторилося і цим разом. Вправді в цих змаганнях кілька сильних стрілів чудово оборонив новоприбулий з Польщі, з дружини Рацібоже добрий воротар. Щойно в 30-ій хвилині м'яч опинився в сітці воріт поляків, що його вмістив Ренерей з гарної акції Володимира Каздоби. Вислід цей не змінився до закінчення зустрічі. До цих змагань „Ч. Січ" виступила без контуженого Л. Вільчака із не зовсім оправданих причин — Ґурґача і В. Трача, в такому складі: Лісевич, Касіяненко, Паньків, І. Палівода, В. Каздоба, Понось, Леонів, Ренерей, Фарміга, Д. Палівода, М. Палівода.

„ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ" — С. К. „БАЛТІК" 2:5

Цим разом молодші „Січовики" зазнали поразки з польським клюбом. Голі для „Ч. Січі" 11 здобули: Дідоха і В. Хамуляк. Провід тієї „Січової" дружини перебрали на наступні чотири члени Т-ва: Я. Вільчинський -менаджер, В. Хамуляк - заступник, і О. Ткач - капітан дружини.

„ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ" (НОВАКИ) — РЕНДОЛФ С. К. 2:1

Успішнодебютували в мистецьких змаганнях наймолодші „Січовики", які в своїх перших лігових змаганнях перемогли своїх американських однолітків — 2:1. Переможні голі здобули: Бакун і М. Хамуляк. З приємністю завважуємо зацікавленість Батьків, які прибули на ці змагання своїх синів. Склад: Б. Турянський, П. Рогальський, О. Данилюк, П. Лозовий, Б. Чіх, М. Яворський, С. Сосяк, Г. Минч, М. Хамуляк, А. Бакун, О. Пенцак, А. Гельбіґ, М. Ходновський. Провідник дружини мгр. І. Хамуляк, тренер Ю. Гельбіґ

ГАКІВКА „ЧОРНОМАРСЬКА СІЧ" 1 — „ФЛАЄРС" І К. 5:0

Ньюарк 5-го жовтня — Цим товариським змаганням 1 гаківкова дружина „Ч. С." започаткувала 11 сезон. Ще перед мистецькими змаганнями в Гаківковій Лізі Веллі Скейтерс „Січовики" відбудуть дальших два змагання, одні з яких, є назначені на наступний четвер увечорі на льодовій арені Дж. Ф. Кеннеді, при вул. Говард у Ньюарку. До цих змагань „Ч. Січ", як і дружина „Флаєрс" виступила без кількох своїх змагунів, яких вже заангажували до старших дружин, що існують в системі клюбів Національної Ліґи, а головно клюбу Ню Йорк „Рендж-ерс".

І так з „Ч. Січі" авансував до дружини „Крусейдерс" визначний гаківкар В. Олійник. Переможні голі в цій зустрічі для „Ч. Січ" здобули: М. Будний 2 І. Сурович 2 і І. Фер 1. Склад „Ч. Січі": І. Варбадин, Р. Семенюк, Дзіман, І. Сурович, Будний, Мельник, Квін, Кузів, Кох, Д. Сурович, Залізко, Буняк, Є. Семенюк, Провідник дружини Петро Семенюк.

О. Твардовський

Відзначили 75-ліття першої української православної церковці в Канаді

Вінніпеґ. — У Гарденттоні, Манітоба, 16 серпня 1897-го року українські селяни-піонери започаткували будування української православну церкву св. Михаїла — Онуцьку церкву. Її поставили на горбочку на тім місці, де померла перша емігрантська дитина й де її було поховано. Поселенці рубали для церковці дерево вздовж річки Росс, у травні 1899 року будову завершено банями. Тому, що не було священика, вірні молилися там разом із дяками. Як інформує „Вісник" у Вінніпеґу з 1-го жовтня, у той час у Канаді ще не було Української Православної Церкви, і тому двічі на рік у церковцю присилала свого священика російська православна місія з Міннеаполісу. Згодом церква перейшла під зверхність Української Греко - Православної Церкви в Канаді. У 1936 році біля церкви був відкритий і посвячений церковний пам'ятник. У серпні цього року православна громада св. Михаїла у Гарденттоні та багато гостей відзначили 75-річчя з часу збудування того вже історичного Божого храму. В урочистостях взяв участь Владика Борис, багато священиків та маси людей, співав хор із катедри Пресв. Тройці з Вінніпеґу, після св. Літурґії відслужено панахиду за померлих піонерів, членів цієї першої української православної церкви в Канаді. У святкуваннях брав участь федеральний посол М. Смеречинський та ін. провідні діячі.

У містечку Гарденттоні вже збудовано нову православну церкву, але населення упорядкувало і дбайливо береже стару, Онуцьку, збудовану з дерева і так, що здалеку нагадує три башти, одна вища другої, збоку — дзвіниця у формі старовинної оборонної вежі. Тижневик „Вісник" писав, що „сучасна українська громада Гарденттону береже її, як порогоцінну історичну й релігійну пам'ятку по своїх предках-піонерах".

ТАРЗАН, Ч. 6829. Летять гелікоптером до табору кіків

Вождь Туля, погодившись вимінять тупельських жінок для воїнів кіків за корови й свині, летить з Тарзаном до табору кіків і спадунів Данна...

Друже Туля, здається, що жінки, яких ти вибрав, радо залишають тупельську країну, до кіків, але...

коли вони прибудуть, то хто рішатиме, якого до воїна кіка?

Ти? Вождь Муму?
Ні, ні! Наші „боги мудрости" рішатимуть! Ти придивляйся, Тарзане! Побачиш, що всі будуть щасливі!